

Halina Śledzik-Kamińska, Jurij Knebel

Niedów, gm. Zgorzelec, woj. jeleniogórskie. Grodzisko nr 1

Informator Archeologiczny : badania 20, 150-151

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

gliny. Szerokość wału rekonstruowana na podstawie wkopów naprawczych wynosiła zapewne blisko 8 m. Z tą fazą związana była częściowo wyeksplorowana czworokątna półziemianka, długość jednej ze ścian wynosiła 2,90 m. Poza tym stwierdzono na wałach destrukcji III fazy wału 2 kolejne poziomy osadnicze /duże palenisko, nad nim czworokątna półziemianka/. W licznych materiale ceramicznych z tych obiektów zauważono występowanie znaków garn-carskich na dnach naczyń.¹

W obiektach poza strefą przy wałe, znaleziono bardzo liczne fragmenty naczyń, noże żelazne, grot strzał, sierp, przesłiki, paciorki szklane, blaszki miedziane, a także duże ilości kości zwierzęcych.

Ze względu na brak w obiektach zabytków pozwalających na precyzyjne datowanie /opisane wyżej - zaczep ostrogi i lunula wystąpiły na złożu wtórny osadnictwo na grodzisku w Naszacowicach można datować na podstawie analogii małopolskich wyłącznie ramowo na wiek IX-XI. Ze względu na stwierdzone kontakty /o nie ustalonym charakterze/ z Wielkimi Morawami datowanie to być może będzie musiało ulec zmianie.

Badania będą kontynuowane.

NIEDŃ, gm. Igorzelec
woj. jeleniogórskie
Grodzisko nr 1

Wojewódzki Ośrodek
Archeologiczno-Konserwatorski
we Wrocławiu

Badania prowadziła mgr Halina Śledzik-Ramińska. Uczestniczył dr Jurij Knebel z Instytutu Ludoznawstwa Serbo-Ruśyokiego Akademii Nauk NRD w Bautzen. Finansował WKŁ w Jeleniej Górze. Trzeci sezon badań. Grodzisko /IX-X, XI w./

Kontynuowano badania z 1985 r. Celem ich było zbadanie wnętrza grodziska, określenie charakteru zabudowy i konstrukcji urządzeń obronnych, funkcji obiektu, uściślenie chronologii oraz dokonanie rekonstrukcji formy pierwotnej.

Kontynuowano eksplorację nawarstwień w obrębie wykopu I. Przecinał on wnętrza grodziska po osi wschód-zachód oraz obejmował wewnętrzne rozsypiska wału obronnego odcinka wschodniego oraz zachodniego. Na osi grodziska N-S, poczynając od centralnej partii majdanu w kierunku południowej skarpy wzniesienia założono wykop nr II o wymiarach 25 x 3 m.

W zachodniej części majdanu, w pasie przywalnym odkryto obiekt /nr 3a/ wykuty w skalistym podłożu, o wymiarach 4 x 5 m, zagłębiony na 1,5 m /od stropu calca/. W partii przydennej zasypisko stanowiła plastyczna glina barwy żółtawej przemieszana ze spalenizną, pośrodku z zagłębieniem w dnie w postaci leja o powierzchni około 2 m². Jama wykuta w skale wykorzystana była zapewne jako zbiornik na wodę. Funkcjonował on najprawdopodobniej w fazie starszej grodziska, a następnie wykorzystany został jako część wlewna ziemianki /o czym informowaliśmy w komunikacie z badań 1985 r. - obiekt nr 3/. W odległości około 3 m na zachód od zbiornika odkryto odcinek muru o długości 4 m, szerokości 1 m. Zbudowany był on z kamieni średniej wielkości, występujących w podłożu. Od południa do muru przylegała glina z drobnymi kamieniami odkryta na odcinku 2 m, zaś od północy przylegała warstwa gliny pylastej. Odsłonięty relikty muru łączymy z bramą lub furką prowadzącą do grodu od strony północno-zachodniej. W części wschodniej majdanu odkryto jamę /obiekt nr 5/ o funkcji gospodarczej, w rzucie poziomym w kształcie nieregularnego czworoboku, o wymiarach 0,90 x 0,60 m. W przekroju pionowym obiekt ten miał kształt płytkiej niecki, zagłębionej na 0,22 m /od stropu calca/. Wypełnisko obiektu stanowiła próchnica z pojedynczymi ułamkami naczyń glinianych. Obiekt pierwotnie był zaduszony, świadczą o tym zachowane podwójne jamy po słupkach średnicy 7-9 cm, zagłębione w całość na 10-15 cm.

W południowym odcinku majdanu przed wałem odkryto budynek /obiekt nr 7/ z brukiem kamiennym, o długości 4,60 m i szerokości 2 m. Nie są wymiary całkowite obiektu, albowiem wcho-

dzi on pod krawędź wykopu. Budynek został wzniesiony w konstrukcji słupowo-plecionkowej. Kolejny obiekt /nr 6/ wystąpił w odległości 2-3 m na zachód od budynku nr 7. W rzucie poziomym miał on kształt prawie czworoboczny o wymiarach 3,2 x 1,5 m, wydłużony był po osi północ-południe, zagłębiony na 0,40 m w skaliste podłoże. Wypełnisko stanowiła próchnica z pojedynczymi, drobnymi kamieniami w partii stropowej oraz grudkami polepy. Nie stwierdzono obecności paleniska. Uwagę zwraca zróżnicowany inwentarz zabytków: ciężarka tkackiego i gładzika wykonanych z kamienia, podkowiaków z żelaza, grudki surowca grafitu oraz ułanków naczyń z dodatkiem grafitu. Forma oraz inwentarz zabytków sugerują, iż pełnił on funkcje gospodarczą.

Centralna część majdanu nie była zabudowana, stanowiło go podłoże po części skaliste, częściowo zaś pokryte utworami gliniastymi, zmieszanych z gruzem skalnym oraz kilkucentymetrową warstwą próchnicy w partii stropowej. W obrębie badanego odcinka /wykop nr I/ zaobserwowano 97 jam po słupach nie tworzących regularnego układu. Średnica słupów wynosiły 10-30 cm, zagłębione były sporadycznie do 50 cm. Wypełnione były próchnicą.

W obrębie wału obronnego, badanego odcinka południowego, prawie całkowicie zniwelowanego stwierdzono następujący układ: wał zbudowany był z dwóch części - drewniano-ziemnej o szerokości podstawy do 2,5 m oraz kamiennego muru /oblicówki/ o szerokości podstawy do 1,6 m. Wał został zniszczony pożarem, o czym świadczą przepalone belki konstrukcji rusztowej oraz spieczona glina.

Inwentarz zabytków jest urozmaicony, odkryto wyroby z żelaza: 2 grociki strzał, ramie ostrogi z płytowatym zakończeniem /typ II, odmiana II wg typologii Z.Śilczerówny/, podkowiaki noszące ślady wytarcia oraz całkowicie nowe, fragment podkowy, motykę, sprzączki, noże, igłę. Pośród wyrobów z kamienia wymieniamy: osetki, gładziki, ciężarek tkacki; z gliny: przesłiki, fragmenty naczyń glinianych, w tym niewielki procent z dodatkiem grafitu; z kości: pionek do gry. W grupie militariów uwagę zwraca ostroga z brązu, częściowo przepalona, formą nawiązująca do typu zachodnioeuropejskich, haczykowatych, nie mająca analogii na ziemiach Polski.

Funkcjonowanie grodu na podstawie dotychczas uzyskanych materiałów określamy na IX-X, XI w.

Dokumentacja z badań oraz zabytki znajdują się w WOAK-u, po opracowaniu zostaną przekazane do WKŻ w Jeleniej Górze.

Badania będą kontynuowane.

OBKAS, gm.Kamień Krajeński
woj. bydgoskie

Uniwersytet Łódzki
Katedra Archeologii
/Ekspedycja Pomorska/

Badania prowadziła Pomorska Ekspedycja Archeologiczna Uniwersytetu Łódzkiego. Sprawozdanie opracował mgr Maciej Trzeciński. Finansował UŁ i UW w Bydgoszczy. Trzeci sezon badań. Osada otwarta s II-III okresu wczesnego średniowiecza, w granicach kasztelanii raciańskiej.

Prace wykopaliskowe prowadzono w północnej i wschodniej części osady na obszarze 625 m². Odkryto zarysy 9 obiektów mieszkalnych i 2 obiekty gospodarcze. Wymiary domostw 4 x 5 m. Ślady przepalonych konstrukcji drewnianych i przepalona polepa wskazuje, iż osada została zniszczona pożarem. Warstwy kulturowe odsłoniętych obiektów zawierały fragmenty naczyń glinianych, kości zwierzęce, gliniane przesłiki oraz osetki kamienne. Na podstawie chronologii ceramiki stwierdzono, iż obiekty położone w północnej części stanowiska są starsze /IX-X w./ od usytuowanych w części południowej /XI-XII w./. Domostwa chronologicznie młodsze posiadały podpiwniczenia, w przeciwieństwie do starszych leżących w północnej części osady.

Przy szerokopłaszczyznowej eksploracji osady zastosowano metodę mechanicznego zdejmowania wierzchnich warstw przy pomocy zgarniacza, a ziemię z eksplorowanej powierzchni usuwano transportem poziomym.

Badania będą kontynuowane w roku przyszłym.